

Paris Ne ki İlle Kayseri

– S.Karagöz · 06 Ekim 2016

Gezmeyi çok seviyorum ama ayağımı yerden kesmeyecek araçlarla tabi..Tam bir hafta boyunca uykularım kaçtı..Önce;yolun uzaklığını düşündüm “önemli değil göze alırım.” dedim kendi kendime;ama zaman çok kısıtlı !

İşte bu nokta, beni o demir kuşa bir kere daha mahkum etti. Son ana kadar içim hop oturup, hop kalktı. “Bilmem ne sefer sayılı Kayseri yolcuları, bilmem ne kapısına lütfen!” deyince dönüp arkama baktım...”Hayır, hayır kim ne derse desin, binmeyeceğim.”diye geçirdim içimden.

Ne çare ki, kalabalık beni iterek uçağın merdivenlerine kadar sürükledi. Kendimi çok kötü hissediyordum ama, hala şansım vardı; en arkada oturuyordum ve her an kaçabilirdim.

Yalvaran bakışlarla hostese baktım. O bana gülümseyerek “iyi yolculuklar” dedi.

İşte böyle başladı macera, gerçekten de kötü bir yolculuktu ama yere inerken gördüğümüz manzara beni bir hayal âlemine sürükledi. Arabamız otele doğru ilerlerken şaşkın şaşkın etrafa bakıyordum. Ben sıradan bir Anadolu şehri beklerken; geniş bulvarları, modern binaları, yemyeşil parkları ile bir Avrupa kenti çıkmıştı karşıma.

Bir ara başımı kaldırıncı Erciyes’in o mağrur bakışıyla karşılaştım. Kızgınlığı henüz geçmemiş gibi; boynunda bembeyaz bir halka, tepeden bakıyordu şehre. İğdir’da 40–45 dereceyi bulan kavurucu sıcaklardan sonra , hele temmuz ayında kar görmek, çok heyecanlandırmıştı beni. Etrafımdaki insanlara bakıyordum; yüzlerinde hep tebessüm vardı.

Malum; ticaretle özdeşleştirdiğimiz Kayseri insanının özellikle bu kriz döneminde, yüzünün asık olması gerekiyordu, bir kez daha ön yargımdan dolayı utandım.

Zamanımın kısıtlı olması nedeniyle hemen işe başladım. Rehberimiz olaya vakıf, tüm gezi boyunca bildiği her şeyi büyük bir zevkle ve heyecanla, sanki ilk kez oraları geziyormuş gibi bizimle paylaşıyor ve işe Kayseri tarihiyle başlıyordu:

Kayseri çevresindeki en eski yerleşim alanı, şehrin 20 km kuzey doğusunda bulunan Kaniş Höyüğüdür. M.Ö. 2800 tarihinden Hellenistik Çağa kadar önemini koruyan merkezde, eski Tunç Devri, Asur Ticaret Kolonileri ve Hitit Çağları’na ait bir çok belge bulunmuştur.

Hititler’den sonra bölge Frig hakimiyetine geçmiş, daha ziyade Kızılırmak havzasında egemen olan frigler zamanında mazaka ön plana çıkmıştır. M.Ö 676 tarihinde Anadolu’ya gelen Kimmerler’in Kaniş ve Mazaka’yı tahrip ederek, Frig hakimiyetine son verdikleri tarihi kaynaklarda belirtilmektedir.

Kaniş’in önemini kaybetmesinden sonra, bölgenin kutsal dağı kabul edilen Argaios’un (Erciyes) kuzey eteğindeki Mazaka ön plana çıkmıştır. Kimmerler’in Asur ve Lidyalılar tarafından Anadolu’ dan atılmaları ile Mazaka, Lidya ve Med hakimiyetine girmiş ve devrin önemli ticaret merkezi olmuştur.

M.Ö 590 yılında Pers Kralı Kyros’un Lidya Kralı Krisos’u yenmesi ile bütün Anadolu ile birlikte Mazaka da Pers hakimiyetine girmiştir. İran’dan bölgeye göç eden halk, kendi ülkelerine benzettikleri Argaios (Erciyes) ve çevresine yerleşmişlerdir.

M.Ö 332 yıllarında Ariarathes I, ilk Kappadokia Kralı olarak bağımsızlığını ilan etmiştir. M.S 17 tarihine

kadar 349 sene hüküm süren bu krallığın başkenti Mazaka iken, Ariarathes V zamanında şehrin adı Eusebia olarak değiştirilmiştir. M.Ö 8 yılı içinde tekrar bir değişiklik yapılarak, Roma İmparatoru Ceasar'ın adına izafeten CEASAREA ismi verilmiştir. O günden beri, 2000 senedir Kayseri ismi ile anılmaktadır.

M.S.193-211 tarihleri arasında şehir stadyumu yapılmış ve önemli Roma şehirlerinde olduğu gibi bir çok yarışmaların merkezi olmuştur. Şehir surları ise, Roma İmparatoru Gordianus III zamanında (M.S.241) yıllarında yaptırılmıştır. Dördüncü yüzyılın başlarında halk tamamen Hıristiyanlaşmış ve Kayseri bu dinin ilmi merkezi haline gelmiştir.

Roma İmparatorluğunun Doğu ve Batı olarak ikiye bölünmesi ile, Kayseri doğuda kaldığı için Bizans Şehri olmuştur. Bizans zamanında Arap ve İran ordularının yaptığı İstanbul seferleri sırasında Kayseri defalarca işgal edilmiştir.

Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın 1071 tarihinde Malazgirt'te Bizans ordularını yenmesiyle Anadolu kapıları Türklere açıldı. Bu tarihten 15 sene sonra, 1085 yıllarında Kayseri'yi artık bir Türk ve Müslüman şehri olarak görmekteyiz. Müslüman Türklerin hakimiyetinde Kayseri'nin eski halkı olan Rum ve Ermeniler'in birer mahallede toplandıkları, Çarşı, Pazar ve ticarete yavaş yavaş hakimiyetlerini kaybettikleri görülmüştür.

Şehir, süratle yapılan Camii, Han, Medrese, Hamam ve Çeşmelerle kısa bir sürede tam bir İslam Şehri kimliği kazanmıştır. Bir müddet Danişmendiler'e merkez olan Kayseri özellikle Selçuklu Sultanı Uluğ Keykubad (1. Alaeddin Keykubad) zamanında Türkiye Selçuklu Devletinin Konya ve Sivas'la beraber üç başşehirinden birisi olmuştur. Danişmendi ve Selçuklu yönetimleri zamanında yapılan görkemli yapıların en önemlileri olarak; Camii Kebir, Güllük Camii ve Hamamı, Hunat Külliyesi, Şifaiye – Gıyasiye Medresesi, Hacı Kılıç Külliyesi, Lala Muhlisiddin Camisi, Sahabiye Medresesi, Kale Surları ve Yoğunburç sayılabilir.

Selçuklu ordusunun 1243 tarihinde yapılan Köseadağ Meydan Savaşı ile Moğol ordusuna yenilmesi, Türk tarihinde bir dönüm noktası olmuş ve artık Anadolu' da Moğol hakimiyeti başlamıştır. Gönderdikleri Valilerle Anadolu'yu denetleyen Moğollar, 150 sene müddetle Kayseri ve Anadolu'nun bütün maddi ve manevi kaynaklarını yağmalamışlardır. Moğol sömürsü altında ezilen Selçuklu Devleti, bütün gücünü kaybetmiş ve II. Mesud'dan sonra dağılarak, yerini beyliklere bırakmıştır. (1308).

Fatih Sultan Mehmet zamanında, Gedik Ahmet Paşa tarafından Karamanoğulları Beyliği'ne son verilerek, Karaman, Konya ve Kayseri Bölgeleri Osmanlı toprağına katıldı. (1474) Kayseri 1476'dan itibaren Karaman eyaletine bağlı bir sancak merkezi oldu. 1839 tarihinde Bozok Eyaletinde, 1867 tarihinde de bağımsız sancak merkezi olarak Osmanlı idari taksimatında yerini aldı.

Cumhuriyet Döneminde 1924 tarihinde yapılan yeni anayasa ile il oldu.

Bilinen en eski dönemlerinden beri ticaret merkezi olan Kayseri'de devletin öncülüğünde sanayileşme başlatıldı. Sırayla Sümer bank dokuma fabrikası, Tayyare fabrikası, Anatamir bakım fabrikası ve Askeri Dikim Evi kuruldu.

1950'den sonra Kayserili ticaretten sağladığı tasarruflarını sanayiye dönüştürmeye başladı.

Bugün Kayseri; ekonomik, kültürel, sportif ve şehircilik alanında yakaladığı ivme ile Türkiye'nin en hızlı gelişen ve dikkat çeken şehirlerinin başında geliyor.

Akşam geç vakit otele döndüğümde, büyülenmiş gibi hala gezdiğimiz o tarihi mekanlarda yaşıyor gibiydim.

Bir an önce sabahın olması ve şehrin modern yüzünü görebilmek için hemen uykuya daldım. Ertesi gün erkenden yola çıktık. İlk durağımız, şehre hakim bir tepeydi; Beş tepeler parkı. Buradan bakınca yemyeşil bir Kayseri görüyorsunuz . Yetkililerin anlattığına göre: Son on yılda şehre kazandırılan yüzlerce park ve binlerce m² yeşil alan sayesinde kişi başına düşen yeşil alan miktarında dünya ortalaması yakalanmış durumda. Yürütülen kampanyalarla son iki yılda 1 milyon 500 bin fidanın toprakla buluşması sağlanmış.

300'ün üzerinde park bulunuyor Kayseri'de.

Bunların en önemlileri: Kayseri Kent Ormanı, Fuar Kültür Park, Beştepelers Mesire Alanı, Gesi Mesire Alanı, Ali Dağı Mesire Alanı, Pastırmacılar Parkı, İnönü Parkı 4.kısım, Erkilet Meydan Parkı, Mimarsinan Derinöz Parkı gibi geniş yeşil alanlar, sıcak yaz günlerinde büyük ilgi görüyor.

Şehrin modernliği,güzel görünümü ve insanların daha rahat,çağdaş yaşaması için ne gerekliyse onu yapmaya kısacası ; şehircilik alanında da tam anlamıyla o bildik Kayseri ruhuyla çalışıyor yerel yönetim. Raylı Sistem güzergahında, 17.5 km uzunluğundaki alanda bulunan ağaçlar, zarar verilmeden yerlerinden alınıp, bir kısmı mevcut parklara, bir kısmı da yeni oluşturulan parklara taşınmış.Raylı Sistem güzergahı ise çift yönlü olarak ağaçlandırılarak, önümüzdeki yıllarda bu hat üzerinde dikilen ağaçlarla adeta yeşil tünel oluşturulacağını anlatıyor yetkililer gururla.

Bunca gezdikten sonra Kayseri spor' dan söz etmesek ayıp olur doğrusu.

Kayseri spor Kulübü,1 Temmuz 1966 yılında Kayseri'de kurulmuş.Gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında büyük başarılar imza atmış.Renkleri kırmızı-sarı.

Kayseri'de spor müsabakalarının daha yüksek standartlarda gerçekleştirilebilmesi için 2007 yılında "Kayseri Atatürk Spor Kompleksi" ve Kayseri Kadir Has Şehir Stadyumu projesi hazırlanmış, Stat ; Kayseri spor-Fenerbahçe maçıyla açılışını yapmış,Türkiye'deki 5 yıldızlı 3 stattan biridir. Muhteşem bir görünüm ve konfora sahip stadın projesi Erciyes üniversitesi mezunu 2 mimar tarafından yapılmıştır.Toplam 196.000 metrekare alana sahip olan komplekste 40.458 kişi maç izleyebiliyor.

Peki oralarda neler yedik?

Kayseri' nin zengin bir mutfak kültürü var. Kayseri adıyla adeta özdeşleşmiş olan pastırma ve sucuğun, yemek çeşitleri arasında mantının ünü yurt dışına taşmış. Günlük sofraların dışında, ziyafetlerde ve düğünlerde çok özel yemekler hazırlanıyor. Kent yaşamının insanlara sunduğu olanaklar şüphesiz ki bu alışkanlıkları ve beslenme biçimini değişime uğratmıştır,ancak Kayseri' nin yöresel yemekleri bu değişimden etkilenmeden, geleneksel tat ve lezzetlerle sofraları süslemeye devam etmektedir. Kayseri mutfağı ağırlıklı olarak unlu ve etli besinlerden oluşuyor. Ünü herkesçe bilinen etli mantı bunların en gözdesidir. . Üzerine sarımsaklı yoğurt ve sumak ekilerek nefis bir yemek halini alır. Evlerde en çok tüketilen ve halk arasında "aşmakarna " tabir edilen yiyecek türü kesme çorba, erişte ve makarnadan oluşuyor. Pişirilirken baharatla zenginleştirilen çorba çok lezzetli. Makarnası da mantıya benzer yöntemle pişirilir.Unlu yiyeceklerden bir diğeri su böreği. Arabaşı ise hem yapılması, hem de yenilmesi marifet isteyen bir yemek gerçekten. Oldukça fazla biber ve limonlu olarak hazırlanmış olan tavuk etli çorba, belirli bir kıvamda hazırlanmış ve soğutulmuş hamur ile içilir.

Pehli, sulu köfte, pirinçli köfte saç kebabı, fırınağzı, karın mumbar, yağbarı, pöç, kovalama, üzüm yemeği etli ve yumurtalı yemeklerin en ünlüleridir.

Tatlılar ise zengin bir çeşide sahiptir ; Açma baklava, oklava baklava, güllü baklava, kamış baklava, fıncan ağzı, nevine,un helvası, telteli, dut pekmezi, aside, incir dolması Kayseri sofralarını süsleyen tatlılardır. Kayseri'de beni en fazla etkileyen ;burada doğmuş,büyümüş insanların şehre verdiği destek ve yardımlar.

Öyle ki nereye baksanız yapıların üzerinde şöyle bir yazı görüyorsunuz:" BU BİNA ....TARAFINDAN YAPTIRILMIŞTIR." Özellikle Erciyes Üniversitesinin hemen hemen bütün binaları ve bölümlerinde bir hayırseverin adı var. Örneğin: Süleyman Çetinsaya İletişim Fakültesi, Mustafa Kılıçer Eczacılık Fakültesi...İş dünyası ve üniversite arasındaki bu sağlıklı ilişki tüm Türkiye'ye örnek olmuş.

Kayseri denince aklımıza hemen rahmetli Sakıp Sabancı,Turgut Özal, Abdullah Gül ve sayamayacağımız kadar iş adamı,bürokrat ve sanatçı gelir.İnsan düşünmeden edemiyor; "Buranın havasında, suyunda bir tılsım mı var? "

Bu gizemli şehirden ayrılma zamanı geldiğinde, ben hala rüyada gibiydim .Otobüs ağır ağır hareket ederken camdan dışarı bakıp , bir şarkıyla veda ediyordum bu güzel kente ve bu güzel insanlara:

Havasına, suyuna, taşına, toprağına

Bin can feda bir tek dostuma,

Her köşesi cennetim, ezilir yanar içim;

BİR BAŞKADIR BENİM MEMLEKETİM.

TEŞEKKÜR:

Yardımlarından dolayı ; Kayseri Belediyesi , Kent ve Mimar Sinan Müzesi yetkililerine,Kayseri Eczacı Odası'na teşekkürler.

Saygılarımla

Sebahat Karagöz